

บทที่ 6

บทสรุป

จากบทบัญญัติมาตรา 58 (1) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้จุดประกายให้เกิดการตื่นตัวในเรื่อง “ภาษีเพื่อการศึกษา” ขึ้น ซึ่งการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา เป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นแล้วในประเทศไทย ในยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พบว่ามีการจัดเก็บแล้ว 2 รูปแบบ คือ การจัดเก็บเงินศึกษาพลีตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาแห่งชาติ และการจัดเก็บเงินช่วยการประถมศึกษาตามประมวลรัษฎากร และต่อมาได้ยกเลิกไป

ปัจจุบัน ประเทศไทยไม่มีกฎหมายใดที่ตราขึ้นเพื่อให้มีการจัดเก็บภาษีมาใช้ในการศึกษาเป็นการเฉพาะ แม้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ประกาศใช้เมื่อเดือนสิงหาคม 2542 ก็ไม่ได้มีสภาพบังคับ แต่เป็นลักษณะการเปิดโอกาสโดยใช้คำว่า “อาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม” อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังคงใช้ภาษีเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนด้านการศึกษาไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตเฉพาะ ภาษีศุลกากร ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย ในลักษณะของการลดหย่อน หรือ ยกเว้นภาษีให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี และถ้าหากกล่าวถึงความจำเป็นในการมีบทบัญญัติหรือการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาหรือไม่นั้น จะเห็นได้ว่า มาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้ “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวทำให้ต้องมีการระดมทรัพยากรเพื่อลงทุนในด้านการศึกษามากขึ้น เพื่อให้พอกับค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการศึกษาค้นคว้าแสดงค่าใช้จ่ายรายหัวต่อนักเรียนหนึ่งคน เห็นได้ว่ายังไม่เพียงพอที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ภาษีเพื่อการศึกษาจึงเป็นทางเลือกหนึ่ง

จากการศึกษานี้ได้นำข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเงินงบประมาณที่ได้จัดสรรให้กับการศึกษา ไม่พอเพียงกับความต้องการที่จะพัฒนาการศึกษาของชาติได้อย่างแท้จริง จึงควรมีการ

จัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาไม่ว่าจะจัดเก็บโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม ซึ่งแนวคิดในการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ดังนี้

ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทรวณิช ได้แสดงความคิดเห็นไว้ในรายงานการวิจัย “เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษา” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ส.ก.ศ.) ว่าไม่ควรมีการจัดเก็บภาษีการศึกษา เพราะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 ระบุว่าให้รัฐจัดการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้นหากมีการจัดเก็บภาษีการศึกษาโดยตรงก็เท่ากับว่าเป็นการขัดรัฐธรรมนูญ อีกทั้งเห็นว่า รัฐได้จัดสรรรายได้รวมของประเทศซึ่งเกิดจากการเก็บภาษีให้เป็นงบประมาณการศึกษาในสัดส่วนที่สูงมากอยู่แล้ว ทั้งนี้ รัฐได้จัดงบประมาณสำหรับการศึกษาเฉลี่ยอยู่ในราว 1.8-1.9 แสนล้านบาทต่อปี ในปีล่าสุด คือ ปี 2542 ได้จัดงบประมาณให้กับกระทรวงศึกษาธิการเป็นเงินถึง 2 แสนล้านบาทถ้วน หรือคิดเป็น 25% ของงบประมาณทั้งประเทศ ในงานวิจัยดังกล่าวยังได้เสนอแนวทางว่า ควรเป็นการจัดเก็บโดยอ้อม อาทิ ให้องค์กร หรือหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ที่อุดหนุน หรือจัดกิจกรรมเพื่อการศึกษา การพัฒนาบุคลากร ให้สามารถนำค่าใช้จ่ายนั้นมาลดหย่อนภาษีได้

ทว่า แหล่งข่าวซึ่งเป็นนักวิชาการศึกษาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องการบริหารการเงินเพื่อการศึกษา กลับเห็นว่า การมีกฎหมายภาษีเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ มีผลในทางบวกมากกว่าทางลบ เนื่องจากการกำหนดให้มีภาษีใด ๆ เป็นการเฉพาะจะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลว่ามีการนำเงินภาษีไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารและจัดการศึกษาต่อไป

หรือกรณีของ รศ.ดร.ถวิล นิลใบ ได้แสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 10 พฤษภาคม 2544 ในประเด็นปัญหาพันธบัตรการศึกษาหรือภาษีการศึกษา แนวทางไหนดีกว่ากัน ดังข้อความต่อไปนี้

“การหาเงินมาสนับสนุนการศึกษากะทำได้หลายวิธี วิธีหนึ่งคือการกู้เงินมาใช้โดยการออกพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งเป็นวิธีการหาเงินของรัฐที่นิยมใช้ เพราะเป็นวิธีหาเงินที่สะดวก ง่าย และรวดเร็ว ได้จำนวนเงินตามที่ต้องการ รวมทั้งมีผลดีในแง่การเมือง คือไม่ต้องกังวลเรื่องการเสียคะแนนนิยม เมื่อเทียบกับวิธีการหาเงินโดยขึ้นอัตราภาษี แต่วิธีการขายพันธบัตรมีข้อเสีย คือทำให้หนี้ภาครัฐเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งถ้าหากจำนวนหนี้คงค้างอยู่ในระดับสูง ดังเช่นกรณีของประเทศไทยในปัจจุบัน ก็จะมีแรงกดดันทำให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณในอนาคต ความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นของประเทศลดลง จะทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจตามมา นอกจากนี้ ถ้ารายได้ของรัฐ

เพิ่มขึ้นไม่เพียงพอ การออกพันธบัตรจำเป็นต้องออกเพิ่มทุกปี ทั้งนี้เพราะเงินกู้ที่ได้จากการออกพันธบัตรเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว เมื่อใช้หมดก็ต้องกู้มาใหม่ โดยหลักการแล้ว การออกพันธบัตรเพื่อกู้เงินมาใช้ เป็นวิธีที่เหมาะสมกับโครงการของรัฐที่ใช้จ่ายเพียงครั้งเดียวไม่ต่อเนื่อง แต่ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายถาวรที่รัฐบาลต้องจ่ายทุกปี วิธีการออกพันธบัตรจึงไม่เหมาะสม เพราะเป็นแหล่งรายได้ชั่วคราว

แนวทางการหาเงินมาสนับสนุนการศึกษาอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถทำได้ คือ การเก็บภาษีการศึกษา (education tax) วิธีนี้มีข้อดีและเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการหารายได้ของภาครัฐ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่สำคัญ คือ ประการแรก การเก็บภาษีจะไม่เพิ่มภาระเรื่องนี้ให้แก่รัฐบาล และเป็นแหล่งรายได้ที่ถาวรสอดคล้องกับโครงสร้างรายจ่ายเพื่อการศึกษาที่ต้องจ่ายทุกปี ประการที่สอง สัดส่วนการจัดเก็บภาษีของไทยปัจจุบันอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศที่ให้สวัสดิการแก่ประชาชนในระดับที่สูง เช่น กลุ่มประเทศในยุโรปที่มีสัดส่วนของภาษีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อยู่ในระดับเฉลี่ยประมาณร้อยละ 30 ขณะที่สัดส่วนดังกล่าวสำหรับประเทศไทยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 16 ดังนั้นจึงมีช่องว่างค่อนข้างมากที่จะหาทางเก็บภาษีเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม วิธีการหารายได้โดยการเก็บภาษี มีข้อเสียในทางทฤษฎี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเก็บภาษีใหม่หรือเพิ่มอัตราภาษีในสภาวะเศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัวดี และในทางปฏิบัติ นักการเมืองมักจะพยายามหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีชนิดใหม่ เพราะกลัวเสียคะแนนนิยมทางการเมือง ดังนั้น เพื่อบรรเทาข้อเสียดังกล่าว การกำหนดโครงสร้างภาษีการศึกษาและบริหารจัดการจัดเก็บ ควรสร้างระบบภาษีที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรม และสร้างภาระต่อประชาชนส่วนรวมน้อยที่สุด และควรดำเนินบริหารภาษีเพื่อการศึกษาอย่างโปร่งใส เช่น กันเงินที่จัดเก็บได้มาใช้ในการศึกษาอย่างเดียว รวมทั้งให้มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับฐานภาษี อัตราภาษีที่จะใช้เก็บ และชี้แจงเหตุผลความจำเป็น และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการพัฒนาการศึกษา”

อีกทั้ง ท่านอาจารย์ฉันทะ จันทะเสนา ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นปัญหา “เงินกู้ กอ. สร้างหรือทำลายสังคมไทย” ไว้ในมติชนรายวัน วันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2550 ปีที่ 30 ฉบับที่ 10774 ดังนี้

“ เมื่อทุนมนุษย์มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ รัฐจึงควรเป็นผู้ลงทุนหลัก ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และถ้าคิดว่าการใช้งบประมาณเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และรัฐต้องจ่ายงบประมาณในอัตราที่เพิ่มขึ้น เป็นภาระและไม่มีการกระจายได้ หรือการใช้งบประมาณอย่างเป็นธรรม รัฐก็ควรศึกษาหามาตรการอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์เข้ามาแก้ไข เพราะงานวิจัย

จำนวนมากที่ชัดแล้วว่านโยบาย กรอ.หรือ ICL ก่อให้เกิดผลเสียต่อการกระจายได้ เป็นภาระของผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากจนมากกว่าคนรวย

หลายประเทศ อาทิ เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ไต้หวัน มาเลเซีย มีรัฐเป็นผู้ลงทุนหลัก และสนับสนุนการศึกษา นิยมใช้ภาษีการศึกษาเป็นเครื่องมือทางการเงิน ในการจัดสรรงบประมาณการศึกษา

งานวิจัยจำนวนมากบ่งชี้ชัดเจนว่า โดยเฉลี่ยผู้ที่เข้ารับการศึกษาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จะจ่ายภาษีคือนรัฐเป็นจำนวนที่มากกว่า ที่รัฐลงทุนไป ภาษีการศึกษาจัดเก็บตามอัตรารายได้ของผู้เสียภาษี คนรวยเสียภาษีมากกว่าคนจน แม้ทั้งคนรวยและคนจนจะได้รับสนับสนุนจากรัฐเท่ากัน ต่างจากนโยบาย กรอ. ที่คนจนคนรวยกู่เท่ากัน แต่คนรวยจะใช้หนี้หมดก่อน ส่วนคนจนผ่อนยาวจึงต้องรับภาระดอกเบี้ย และจ่ายมากกว่าในที่สุด ดังนั้นภาษีการศึกษาจึงมีความเป็นธรรมมากกว่า นโยบาย กรอ. จึงประมาณได้ว่า นักศึกษาจากระบบภาษีการศึกษา น่าจะมีสำนึกต่อสาธารณะสูงกว่า นักศึกษาจากระบบนโยบาย กรอ. เพราะเขาได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลหรือจากสังคมมิใช่เพียงใครกินใครจ่ายใครเรียนใครรับผิดชอบเท่านั้น แต่ภาษีการศึกษาได้รวมหลักการสร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้เข้าไปด้วย เพราะหลายคนอาจจ่ายมากหรือน้อยกว่าผลประโยชน์ที่เขาได้รับในระหว่างการศึกษาก็ได้ ขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้รับเมื่อทำงาน ดังนั้น ผู้เรียนจึงมีภาระของสังคม ที่รัฐมาสนับสนุนการศึกษาแต่ผู้เรียนจะจ่ายคืนในรูปแบบภาษีการศึกษาในภายหลังจากจบการศึกษา โดยขอเสนอแนะนโยบายการจัดการงบประมาณการศึกษาแบบที่รัฐไม่ต้องลงทุนในงบประมาณการศึกษาเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน คือรัฐลงทุนสนับสนุนเท่าอัตราในปัจจุบัน และให้จัดเก็บภาษีการศึกษาจากผู้เรียน (คนวัยทำงานในปัจจุบัน ที่เคยเรียนในมหาวิทยาลัยไทย หรือได้ทุนรัฐบาลไทยไปเรียนต่างประเทศก็น่าจะถูกจัดเก็บภาษีนี้ได้ ลองทำประชาพิจารณ์ หรือศึกษาวิจัยก่อน) โดยเก็บตามอัตรารายได้ ประมาณว่า นาย ก.ต้องจ่ายภาษีเท่าไรจนเกษียณ ให้รัฐนำเอาภาษีที่จะจัดเก็บได้ในอนาคตครึ่งหนึ่ง มาสนับสนุนให้นาย ก. ดังนั้น ค่าเรียนจะถูกกว่าปัจจุบัน และหลังจากนั้นจึงน่านโยบายเงินกู้ กรอ. มาใช้โดยให้บริษัทรับประกันมารับความเสี่ยงจากการชำระหนี้ โดยรัฐอาจนำเอาภาษีการศึกษาอีก 50% มาให้ธนาคารเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบและปล่อยเงินกู้ กรอ. แต่ให้ธนาคารเรียกหลักประกันการกู้จากนักเรียนเพียงเล็กน้อยหรือประมาณ 25% ของวงเงินกู้เพราะธนาคารได้รับเงินกู้อัตราต่ำหรือ อัตราศูนย์จากรัฐมาช่วย โดยมีบริษัทประกันภัย มาแบ่งเบาภาระความเสี่ยงในการชำระหนี้

เห็นได้ว่า มีข้อโต้แย้งมากมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา ทั้งข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง ซึ่งจากการศึกษานี้ได้ตอบข้อโต้แย้งทั้งส่วนข้อกฎหมายที่ว่ากฎหมายว่าด้วยภาษี

เพื่อการศึกษาขัดกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ และข้อเท็จจริงว่า
ควรมีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาหรือไม่ อย่างไร กล่าวคือ

ปัญหาข้อกฎหมาย ว่าบทบัญญัติว่าด้วยการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาขัดกับ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หรือไม่นั้น จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า
บทบัญญัติว่าด้วยการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550 เนื่องจากมาตรา 49 วรรคแรก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550 บัญญัติให้ “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบ
สองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ประกอบกับมาตรา 29
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่บัญญัติหลักการห้ามการจำกัดสิทธิ
เสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ แต่มีข้อยกเว้นว่า ในบางลักษณะอาจมีการจำกัดสิทธิ
และเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองได้ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขอบเขตที่กฎหมาย
บัญญัติเฉพาะขึ้นเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แต่กระทำการได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น โดยไม่
อาจออกกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่กระทบสาระสำคัญ ซึ่งมาตรา 29 ได้บัญญัติให้จำกัด
สิทธิและเสรีภาพได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญ
กำหนดไว้ ซึ่งคำว่า “กฎหมาย” ตามนัยดังกล่าวได้รับการกำหนดลักษณะไว้ในวรรคสอง ใน
ประการที่ “กฎหมาย” ตามนัยแห่งมาตรา 29 ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้
บังคับกรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

ดังนั้น หากจะมีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา เห็นว่าบทบัญญัตินี้ดังกล่าวจะไม่ขัดกับ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อีกทั้งการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา รัฐ
จัดเก็บมาเพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย อาทิเช่น การสร้างอาคาร จัดซื้ออุปกรณ์การเรียน
การสอน พัฒนาหลักสูตร พัฒนาคุณภาพครู เป็นต้น ซึ่งแต่เดิมภาษีประเภทต่าง ๆ ที่เป็นรายได้
ของรัฐต่างก็นำมาใช้จ่ายกับการศึกษาโดยรูปแบบของงบประมาณแผ่นดินอยู่แล้ว การจัดเก็บภาษี
เพื่อการศึกษาโดยตรงจึงไม่ได้ขัดกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการ
รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

ส่วนปัญหาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาของไทยควรมีหรือไม่
อย่างไร ซึ่งได้ทำการศึกษาย้อนกลับไปในอดีตของประเทศไทยว่ามีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา
หรือไม่ ปรากฏว่าประเทศไทยเคยมีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา อันได้แก่ เงินศึกษาพลีตาม
พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2464 และเงินช่วยประถมศึกษาตามประมวลรัษฎากร พ.ศ.
2481 แต่ต่อมาได้ยกเลิกไปเนื่องจากมีเสียงคัดค้านในการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาดังกล่าว

ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในขณะนั้น ทำให้ประชาชนไม่มีความสามารถในการศึกษาได้ ดังนั้นในปัจจุบันจึงไม่มีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา แต่รัฐยังคงให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีด้านต่าง ๆ เพื่อการศึกษา โดยให้การลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การเข้ารับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายนี้ รัฐมีงบประมาณหรือเงินทุนเพียงพอหรือไม่ที่จะทำให้การศึกษาเกิดขึ้นได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจากการศึกษาพบว่า งบประมาณหรือเงินทุนไม่เพียงพอที่จะทำให้การศึกษาของประเทศเป็นไปตามนโยบายที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงต้องมีการระดมทุนหรือรวบรวมทรัพยากรทางการศึกษาเข้ามา โดยการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ซึ่งจากการศึกษานั้นพบว่ามีแนวคิดการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา อยู่ 2 รูปแบบ อันได้แก่ การจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาโดยตรง กับ การจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาโดยอิงกับภาษีอื่น โดยนำกรณีศึกษาการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา กับประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เป็นตัวอย่าง เพื่อพัฒนาการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาในประเทศไทย

โดยสรุปแล้ว มีความเห็นให้ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาโดยอิงกับภาษีอื่น ดังนี้

1. จัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาจากฐานเงินได้ โดยจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาโดยอิงกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากโดยหลักการแล้วบุคคลในรัฐทุกคนย่อมได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและไม่เสียค่าใช้จ่ายกับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าโดยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงเห็นควรให้มีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาจากฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

2. จัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาจากฐานทรัพย์สิน โดยเสนอให้มีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน กับภาษีบำรุงท้องที่ โดยท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจจัดเก็บ ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 กับพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508 เหตุผลที่เสนอให้มีการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน กับภาษีบำรุงท้องที่ เนื่องจากต้องการให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และต้องการให้ท้องถิ่นพัฒนาตัวเองโดยพึ่งความช่วยเหลือจากรัฐให้น้อยลงเพื่อประสิทธิภาพในการพัฒนาของท้องถิ่น

3 จัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาจากฐานรายจ่าย โดยจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาโดยอิงกับภาษีสุรา ภาษีเบียร์ และภาษียาสูบ โดยมีรัฐเป็นผู้มีอำนาจจัดเก็บ เนื่องจากภาษีสุรา ภาษีเบียร์ และภาษียาสูบ อันเป็นภาษีสรรพสามิต คือ ภาษีการขายเฉพาะที่เรียกเก็บจากสินค้าและบริการบางประเภท ซึ่งมีเหตุผลสมควรที่จะต้องรับภาระภาษีสูงกว่าปกติ เช่น สินค้าที่บริโภคแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดี สินค้าและบริการที่มีลักษณะเป็นการฟุ่มเฟือย หรือสินค้าที่ได้รับผลประโยชน์เป็นพิเศษจากรัฐ หรือสินค้าที่ก่อให้เกิดภาระต่อรัฐบาลในการที่จะต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้บริการผู้บริโภค หรือเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม